

Commentaar

Aftreden Bijleveld en Kaag blijkt terecht

Nederland heeft een 'collectieve inschatting-fout' gemaakt en deed vooral aan 'positief wensdenken' bij de machtsovername in augustus 2021 door de Taliban in Afghanistan. De harde lessen die de commissie-Ruys trekt over de chaotische terugtrekking van westerlingen – onder wie Nederlanders – uit Kaboel, zijn zeer waardevol. Een nieuw kabinet zou ze meteen moeten overnemen.

Het rapport van de commissie-Ruys levert een helder beeld op waar het is misgegaan. Want de zwakste schakel blijkt toch vooral de ambtelijke en ministeriële top van buitenlandse zaken en defensie te zijn geweest. De commissie constateert dat niet duidelijk was wie de regie voerde over de evacuatie, en demissionair premier Mark Rutte was vooral druk met de formatie.

Volgens de commissie waren de betrokken ministers Sigrid Kaag van buitenlandse zaken en Ank Bijleveld van defensie primair gericht op hun 'eigen' werkterrein en minder op de 'samenhang'. Vooral Kaag had volgens de commissie de regie moeten pakken. Veel leed had dan voorkomen kunnen worden, is de heldere les.

De Afghaanse medewerkers moesten vrezen voor hun leven onder de Taliban

Want een herhaling van de heftige beelden en de chaos op het vliegveld van Kaboel in augustus 2021 wil niemand. De Nederlandse diplomaten vertrokken in paniek en lieten honderden Afghanen die jarenlang voor Nederland hadden gewerkt achter.

De Afghaanse medewerkers moesten vrezen voor hun leven onder de Taliban, en ze smeekten om hulp. Dankzij individuele Kamerleden, veteranen, hulpverleners en enkele journalisten heeft een deel alsnog het land kunnen ontvluchten. Daarvoor past groot respect.

Maar een deel van de Afghanen bleef achter. Zij voelden zich in de steek gelaten door Nederland. Het rapport van de commissie-Ruys maakt duidelijk dat dit terecht is. Nederland had hen nooit mogen achterlaten voor het schrikbewind van de Taliban.

Waarom ging het zo mis? Nederland voelde zich overvallen door de snelle overwinning van de Taliban. Maar daarbij speelt 'wensdenken' ook mee. Er werd gehoopt dat de Afghaanse regering wel stand zou houden, en dat de Afghaanse militairen de Taliban zouden tegenhouden. Signalen dat het ook anders kon lopen zijn volgens de commissie 'niet op waarde geschat, dan wel bewust of onbewust weggedrukt'. Er bestond niet eens een rampscenario voor de val van Kaboel.

Wat zuur is in het rapport, is dat het gebrek aan regie ook komt omdat de 'verschillende politieke opvattingen over asielbeleid' meespeelden. Alsof de Afghanen die jarenlang voor Nederland hebben gewerkt, als 'gewone' asielzoekers behandeld konden worden; alsof Nederland geen verantwoordelijkheid had om de eigen medewerkers in veiligheid te brengen? Alleen hierom al is het aftreden van de ministers Kaag en Bijleveld destijds volkomen terecht geweest.

Het commentaar

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs

Opinie is een vrijplaats voor discussie. Alle stukken zijn op persoonlijke titel. Artikelen tellen 600 of 400 woorden, lezersreacties (lezers@trouw.nl) maximaal 150. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen te weigeren, te redigeren of in te korten. Bijdragen worden ook via internet, databank of anderszins verspreid. Eventuele auteursrechten blijven berusten bij de schrijver. Inzendingen voorzien van naam, adres en telefoonnummer, ook de e-mails.

Oorlog Israël-Gaza

Meer dan 500.000 Gazanen zijn gevlucht voor het geweld, met een enorme humanitaire crisis als gevolg. FOTO AP

Als Israëliërs roepen wij Rutte op om Netanyahu scherp te veroordelen

Galit Saporta, Hilla Dayan
Gate48, kritische Israëliërs in Nederland

Zaterdag 7 oktober ontwaakten de inwoners van ons thuisland Israël in een nachtmerrie. Duizenden gewapende Palestijnen uit de Gazastrook braken door de grens en vermoordden, gijzelden en ontvoerden burgers op onvoorstelbaar gruwelijke wijze. Hele families – ook kinderen – werden vermoord, huizen werden in brand gestoken en er vond een massamoord plaats op een muziekfestival. Het dodental aan Israëlische zijde bedraagt nu ongeveer 1300. Bovendien heeft Hamas bijna tweehonderd mensen naar Gaza ontvoerd; het is onbekend wie nog leeft en wat met hen zal gebeuren.

Nu, tien dagen later, verkeert Israël nog steeds in chaos. Er is geen leiderschap. De chaos is een gevolg van de recente anti-democratische politiek van premier Netanyahu en zijn extreem-rechtse regering, die leidde tot ontmanteling van het staatsapparaat. Legerdivisies bleken op de verkeerde plek te zijn, onder meer om extreem-rechtse Knesset-leden te beveiligen die het Looftentfeest wilden vieren in het hart van de Palestijnse stad Hawara. De belegerde bewoners wachtten daarvoor eindeloos tot ze werden gered.

Families zijn nog steeds op zoek naar hun dierbaren en hulp van de overheid komt laat en mondjesmaat op gang. De ontvoerde Israëliërs zijn in de steek gelaten en de regering weigert vooralsnog te onderhande-

len over hun vrijlating. In deze chaos zijn maatschappelijke organisaties de enige die helpen. Vele organiseerden protest tegen de anti-democratische politiek van de regering-Netanyahu. Deze mensen werden door Netanyahu en zijn regering anarchisten en verraders genoemd.

Premier Mark Rutte veroordeelde terecht de aanval van Hamas. Hij eindigde met te zeggen dat Israël het recht heeft zichzelf te verdedigen. Het is belangrijk dat Rutte duidelijk maakt of steun aan Israël ook steun is voor de wraak en oorlogsmisdaden die Israël momenteel uitvoert. Het tegenhouden van voedsel, elektrici-

Wie deze spiraal van geweld steunt is medeplichtig aan oorlogsmisdaden

teit en water richting Gazastrook en het zonder onderscheid bombarderen van Gaza zijn oorlogsmisdaden. Ondertussen zijn meer dan 500.000 Gazanen gevlucht voor het geweld, met een ongekende humanitaire crisis als gevolg.

Steun voor Israëlische burgers en steun voor de Israëlische regering zijn nu niet hetzelfde. Netanyahu – de zelfbenoemde 'verdediger van Israël' – en zijn regering zijn vooral bezorgd over hun politieke overleven en minder over het welzijn van Israël. Het resultaat: duizenden doden, en de lichamen stapelen zich

op. De verdediger wil nu wraak. Een huiveringwekkende wens, waarin alle inwoners van Gaza gelijkelijk verantwoordelijk zijn voor de acties van Hamas, en Israël enkel een slachtoffer.

De wraak zullen ze in Gaza niet vergeten. Het is een voedingsbodemp voor meer haat en toekomstig bloedvergieten. Er zijn nu al ruim 2300 doden in Gaza, onder wie bijna 730 kinderen, en dit is nog maar het begin. Israëls wraak leidt bovendien tot inmenging van de Libanese Hezbollah en de dreiging van een verwoestende regionale oorlog. Als Rutte het volk van Israël echt wil helpen moet hij de Israëlische regering oproepen tot een onmiddellijk staakt-het-vuren en tot het beginnen van onderhandelingen over vrijlating van de ontvoerde Israëliërs.

We zien momenteel geen licht aan de horizon, maar kijken naar Europa om levens te redden. De Nederlandse regering moet extreme acties van de Israëlische regering veroordelen. Israël moet het internationaal recht respecteren en de Nederlandse regering mag deze spiraal van geweld niet steunen. Wie onvoorwaardelijk steun biedt is medeplichtig. Internationaal recht en medemenselijkheid zouden de basis moeten vormen van een oplossing.

Neem een voorbeeld aan de Israëliër Yaakov Argamani, wiens dochter naar Gaza werd ontvoerd. Te midden van al de pijn en woede zei hij: "Ook in Gaza zijn er slachtoffers. moeders huilen daar ook. Laten we onze gevoelens gebruiken, wij zijn twee volkeren met één vader, laten we vrede sluiten, ware vrede."